

Selgitus seoses IEFF-i poolt Eestis levitatavate kirjadega

India organisatsioon Driti Council of Performing Arts / International Ethnic Folklore Festivals (IEFF) on viimastel nädalatel saatnud Eestis erinevatele asutustele, organisatsioonidele, rahvatantsurühmadele ja üksikisikutele kirju, milles käsitletakse minu, MTÜ ESTOFOLKi ja mitme Eesti rahvatantsurühma suhteid IEFF-iga.

Kirju on saanud ka inimesed ja asutused, kellel ei ole IEFF-i ega kõnealuste festivalireisidega mitte mingit seost.

18. septembril saadetud kirja adressaatide hulgas olid näiteks Eesti Kultuurkapital, Eesti Rahvakultuuri Keskus, kohalike omavalitsuste asutused, rahvamajad ning mitmed üksikisikud.
19. septembril mulle saadetud kirjas teatab IEFF ise, et on kogunud selle küsimusega seoses 67 e-posti aadressi ning kavatseb pöörduda otse Eesti kollektiivide, omavalitsuste, kultuuriasutuste, riigiasutuste ja teiste organisatsioonide poole.

Seetõttu pean vajalikuks anda ka omapoolne avalik selgitus.

Ma ei soovi IEFF-iga avalikku vaidlust jätkata ega hakka vastama igale nende kirjale eraldi. Samuti ei ole selle teksti eesmärk veenda kedagi võtma selles vaidluses minu poolt.

Esitan sündmused nii, nagu need on minu käsutuses oleva kirjavahetuse ja dokumentide põhjal toimunud. Lugeja saab teha oma järeldused ise.

Lühidalt: millest vaidlus alguse sai?

2026. aastal vahendasin mitme Eesti rahvatantsurühma suhtlust Driti Council of Performing Artsi / IEFF-iga seoses nende reklaamitud festivalidega Vietnamis, Kambodžas, Laoses, Sri Lankal, Mehhikos ja mujal. Kuna mul ei olnud Aasias küllaldaselt palju festivalide kontakte, siis tundusid nende reklaamitud võimalused huvipakkuvad.

Kõige kaugemale jõudis TA Sõlekese Vietnami-reisi korraldamine. Sõlekese eest tasuti IEFF-ile 11 800 eurot, osteti lennupiletid ja vormistati e-visad.

Lisaks kavandasid kolm Eesti kollektiivi – HÕBEHALL, TOOME ja HÄRMATIS – osalemist Sri Lanka festivalil ning teised kollektiivid tundsid huvi järgmiste IEFF-i festivalide vastu.

Kokku puudutas tekkinud olukord 147 Eesti rahvatantsijat.

Koostöö käigus tekkis mul järjest rohkem küsimusi maksetingimuste, nõutavate dokumentide, festivaliprogrammide ning kohalike korraldajate kohta.

Kõige olulisem probleem oli minu jaoks see, et teisele poole maailma reisivate Eesti kollektiivide eest vastutades soovisin teada, kes neid kohapeal vastu võtab, milline on konkreetne programm ning kellele ja mille jaoks esitatakse järjest uusi tingimusi.

Sellest kujunesid meie esimesed tõsisemad erimeelsused.

1. IEFF väidab: Sri Lanka grupid loobusid, sest leidsin odavama pakkumise

IEFF on oma Eestis levitatavates kirjades korduvalt väitnud, et kolme Eesti grupi loobumise põhjuseks oli see, et leidsin Sri Lankal odavama korraldaja.

23. septembri kirjas sõnastatakse see nii:

“Subsequently, after finding what you considered a cheaper deal, you withdrew from the programme...”

See ei olnud minu poolt IEFF-ile teatatud loobumise isegi mitte kõrvaline põhjus.

IEFF-i Sri Lanka paketi hind oli 530 eurot inimese kohta. Alternatiivse korraldaja hind oli 500 eurot.

Hinnavahe oli seega 30 eurot inimese kohta. See on marginaalne vahe.

Alternatiivi hakkasin otsima pärast Vietnamiga tekkinud probleeme ja olukorras, kus kolme Sri Lanka grupi kutsete väljastamisest oli möödunud üle nelja kuu, kuid vaatamata minu korduvatele küsimistele ei olnud IEFF saatnud arvet esimese sissemakse tegemiseks.

IEFF-i enda tingimuste kohaselt tuli 10% garantiitasu tasuda 30 päeva jooksul pärast ametliku kutse saamist. Kolm Eesti gruppi ei olnud Sri Lanka festivali eest IEFF-ile midagi maksnud.

Minu jaoks ei olnud põhiküsimus 30-eurone hinnavahe, vaid selleks ajaks tekkinud ebakindlus kogu korraldusprotsessi suhtes. Lisaks kindel teadmine, et alternatiivne korraldaja on kogemustega ja end korduvalt heade festivalidega tõestanud.

2. IEFF väidab: grupid loobusid umbes kaks kuud enne festivali

IEFF kasutab oma kirjades selle kohta erinevaid kuupäevi.

Ühes Eestis levitatud kirjas on loobumise kuupäevaks märgitud 1. september. Teises kirjas öeldakse, et teatasin loobumisest 30. augustil. Viimases kirjas kirjutatakse loobumisest „approximately two months before the festival“.

Mina teatasin IEFF-ile kolme grupi avalduste tagasivõtmisest 24. augustil 2026.

Festival pidi algama 23. novembril.

Seega jäi loobumise ja festivali alguse vahele ligikaudu kolm kuud.

Oluline on ka see, et loobumise hetkel ei olnud kolm gruppi IEFF-ile osalustasu maksnud.

3. Miks soovisin pärast Sri Lanka loobumist ikkagi teiste Eesti gruppide osalemist?

IEFF küsib oma 23. septembri kirjas, miks soovisin pärast Sri Lanka kolme grupi loobumist, et teised Eesti kollektiivid saaksid jätkuvalt osaleda IEFF-i festivalidel Vietnamis ja Mehhikos.

Vastus on lihtne: ma ei pidanud õigeks, et minu ja korraldaja vahel tekkinud erimeelsus mõjutaks teisi Eesti rahvatantsijaid.

27. augustil kirjutasin IEFF-ile konkreetselt nelja grupi ja 67 rahvatantsija kohta:

“If you do not reply or cancel their applications, it will be unfair to the 67 folk dancers.”

Samuti kirjutasin:

“All people involved in folk culture must prioritize the interests of the participants in folk culture. These interests must be above commercial and financial interests.”

Palusin neil enne teiste gruppide tühistamist hoolikalt järele mõelda.

Seega ei ole see küsimus tekkinud tagantjärele. Minu seisukoht oli juba 27. augustil kirjalikult fikseeritud: teised 67 rahvatantsijat ei peaks kannatama minu ja IEFF-i vahel tekkinud erimeelsuse tõttu.

4. Mida kirjutas IEFF mulle 30. augustil?

30. augusti kiri on minu arvates hilisema sündmuste käigu mõistmiseks oluline.

Pärast Sri Lanka kolme grupiga tekkinud probleemi kirjutas IEFF-i festivalidirektor Vagdevi Karumuri mulle:

“I trusted your work, commitment, and the pre-bookings you had made.”

Samuti:

“I completely understand that you cannot control the final decision of a group...”

ja:

“I do not take this personally.”

Ta kirjutas ka:

“I genuinely admire and respect you.”

Samas kirjas teatati, et IEFF jätkab minuga koostööd Sõlekese Vietnami grupi osas.

Seega oli IEFF-i ametlik suhtumine minusse 30. augustil – juba pärast Sri Lanka kolme grupiga tekkinud konflikti – endiselt selline, et mulle väljendati usaldust ja lugupidamist ning Sõlekese Vietnami-reis pidi jätkuma. Reisi alguseni oli jäänud 35 päeva.

5. Mõne päeva pärast oli suhtumine muutunud

8. septembri kirjas oli IEFF-i kirjeldus minust juba oluliselt teistsugune.

Seal kirjutati:

“After this statement, who would like to work in such an environment?”

Samuti väideti, et IEFF-i koordinaatorid olevat muutunud kartlikuks minult dokumente küsides. Järgnesid kirjad Eesti kollektiividele, asutustele ja teistele inimestele.

19. septembri kirjas teatati Eesti gruppidele VALLATU AUTO, TOKKROES ja SÕLUS, et nende osalemine Vietnami festivalil lükatakse tagasi seoses IEFF-i ja minu vahel tekkinud olukorraga. Samas kirjas öeldi neile:

"We welcome your group's participation at our festival if you can approach us directly."

Seega ei olnud probleem nende Eesti kollektiivide sobivuses festivalile. Samad grupid olid jätkuvalt teretulnud, kui nad pöörduvad IEFF-i poole otse, ilma minuta.

6. Sõlekese 11 800 eurot ja festivali tühistamine

Kõige tõsisem tagajärg puudutas TA Sõlekest.

30. augustil kinnitas IEFF, et koostöö Sõlekese Vietnami grupiga jätkub.

IEFF kinnitas oma 8. septembri kirjas ise:

"We have received the total payment of €11,800 on 2 September from his organization."

Selleks ajaks olid Sõlekese reisiga seotud ettevalmistused tehtud, lennupiletid ostetud ja e-viisad vormistatud.

Sellest hoolimata tühistas IEFF Sõlekese osalemise neli nädalat enne kavandatud festivali.

23. septembril teatas IEFF mulle, et 11 800 eurot on tagasi kantud:

"The full EUR 11,800 has now been transferred."

Kui raha on kontole laekunud, loen 11 800 euro suuruse osalustasu tagastamise küsimuse lahendatuks.

Raha tagastamine ei muuda aga olematuks Sõlekesele tekkinud olukorda: grupp oli reisi ette valmistanud, lennupiletid ostnud ja viisad vormistanud ning jäi neli nädalat enne väljasõitu festivalist ilma.

Minu jaoks oli just see sündmus lõplik põhjus, miks usaldus IEFF-i vastu kadus.

7. IEFF tõstatab küsimuse Eesti toetuste ja kutsekirjade kasutamise kohta

IEFF on saatnud Eesti asutustele kirju, milles palutakse kontrollida ja vajaduse korral auditeerida Eesti kollektiividele võimalikult eraldatud reisitoetusi või muid avalikke toetusi.

Ühes varasemas kirjas märgib IEFF samal ajal, et neil puudub teave selle kohta, millistele asutustele või organisatsioonidele nende kutseid sponsorluse saamiseks kasutati.

23. septembril mulle saadetud kirjas on väide muutunud konkreetsemaks:

"We also have serious concerns regarding the unofficial use of our official invitation letters in connection with sponsorship and funding arrangements."

IEFF väidab, et neil on selle kohta dokumentaalsed tõendid.

Minule ei ole esitatud konkreetset selgitust, millist kutsekirja, millise toetuse või rahastamise taotlemisel ning millisel väidetavalt lubamatul viisil kasutati.

Kui IEFF-il on tõendid mõne konkreetse kutsekirja lubamatu kasutamise kohta, saab need esitada vastavale Eesti pädevale asutusele ning asjaolusid saab kontrollida.

Kui mõni Eesti kollektiiv on taotlenud või saanud avalikku toetust, toimub selle kasutamine ja aruandlus loomulikult toetuse andja tingimuste kohaselt.

Üldiste kahtlustuste saatmine inimestele ja organisatsioonidele, kellel ei ole konkreetsete reiside ega toetustega mingit seost, ei aita minu hinnangul neid küsimusi selgitada.

8. Miks saavad neid kirju inimesed üle Eesti?

23. septembri kirjas annab IEFF sellele nüüd ise selgituse.

Nad kirjutavad:

"we have collected the relevant contact details, including 67 email addresses..."

ning teatavad, et kavatsevad pöörduda Eesti kollektiivide, omavalitsuste, kultuuriasutuste, riigiasutuste ja teiste organisatsioonide poole.

See ongi peamine põhjus, miks avaldan käesoleva selgituse.

Kui minu ja Eesti kollektiivide kohta saadetakse informatsiooni sedavõrd laiale adressaatide ringile, sealhulgas inimestele ja asutustele, kellel ei ole kõnealuste festivalidega mingitki seost, peab neil olema võimalus tutvuda ka sündmuste kronoloogia ja teise poole selgitusega.

9. Kas minu suhtlus IEFF-iga oli alati ideaalne?

Kindlasti mitte.

Meie kirjavahetus muutus kuude jooksul järjest pingelisemaks ning ka mina kasutasin mõnes sõnumis teravat sõnastust.

Ma ei pea vajalikuks seda eitada ega ennast eksimatuna kujutada.

Kuid teravaks muutunud kirjavahetus ei muuda sündmuste kuupäevi, tehtud makseid, IEFF-i enda saadetud kirju ega küsimust, miks minu ja ühe organisatsiooni vahel tekkinud konflikt kandus lõpuks üle Eesti kollektiividele ning kümnetele inimestele ja asutustele Eestis.

Samuti ei pea ma tagantjärele kõiki enda tehtud otsuseid õigeks.

Minu viga oli see, et usaldas inimeste IEFF-i rahvusvaheliste festivalide pakkumisi enne, kui olin piisavalt põhjalikult kontrollinud nende festivalide kohalikku korraldust ja varasemalt tegelikku toimumist, koostööpartnereid ja tausta.

Sellest olen oma järeldused teinud.

10. Minu järeldus

Ma ei soovi selle tekstiga tõestada, et üks pool on kõiges õige ja teine kõiges vale.

Samuti ei kavatse ma hakata IEFF-iga avalikult vaidlema iga lause, WhatsAppi sõnumi või e-kirja üle.

Minu poolt on see koostöö lõppenud.

Iga Eesti kollektiiv otsustab ise, millistel festivalidel osaleda ja milliste korraldajatega koostööd teha.

Kui keegi kaalub koostööd Driti Council of Performing Artsi / IEFF-iga või mõne teise välismaise festivalivahendajaga, soovitan enne lennupiletite ostmist ja suuremate summade tasumist küsida kirjalikult vähemalt:

- kes on festivali tegelik kohalik korraldaja ja millised on tema kontaktandmed;
- milline on konkreetne festivaliprogramm ja esinemiskohad;
- kellele makstakse osalustasu ning mida see täpselt sisaldab;
- milline osa tasust on festivali osalustasu ja milline osa vahendus- või muu teenustasu;
- millised dokumendid tuleb esitada, kellele need edastatakse ja milleks neid kasutatakse;
- millised on mõlema poole tühistamistingimused;
- mis juhtub juba tasutud raha ja tehtud kulutustega juhul, kui korraldaja ise grupi osalemise tühistab.

Need on küsimused, mida oleksin pidanud ka ise alguses põhjalikumalt esitama.

Lõpetuseks

IEFF kirjutab oma viimases kirjas:

“We have retained the complete record of this matter, including emails, chats, correspondence, documents and other communications.”

Selles osas oleme vähemalt ühel meelel.

Ka minul on kirjavahetus ja dokumendid alles.

Seetõttu ei pea ma vajalikuks vaielda selle üle, kelle versiooni peaks uskuma. Vajaduse korral saab vaadata originaalkirju, kuupäevi, makseid ja sõnumeid ning teha nende põhjal järeldused.

Minu eesmärk selle avaliku selgitusega on anda inimestele ja organisatsioonidele, kellele IEFF on Eestis minu ja Eesti kollektiivide kohta kirju saatnud, võimalus tutvuda ka sündmuste teise poolega. Sellega loen enda poolt avaliku vaidluse lõppenuks.

Valdo Rebane

MTÜ ESTOFOLK

Tallinn, 23. september 2026